

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार-क

वर्ष १, अंक ३७(२)]

गुरुवार, सप्टेंबर १०, २०१५/भाद्र १९, शके १९३७

[पृष्ठे २६, किंमत : रुपये १.००

असाधारण क्रमांक ६७

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र शासनाव्यतिरिक्त इतर वैधानिक प्राधिकार्यांनी तयार केलेले
(भाग एक, एक-अ व एक-ल यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले वैधानिक नियम व आदेश यांव्यतिरिक्त इतर)
वैधानिक नियम व आदेश ; यात भारत सरकार, उच्च न्यायालय, पोलीस आयुक्त, आयुक्त (राज्य उत्पादन शुल्क),
जिल्हादंडाधिकारी व निवडणूक आयोग, निवडणूक न्यायाधिकरण, निवडणूक निर्णय अधिकारी व निवडणूक आयोगाखालील
इतर प्राधिकारी यांनी तयार केलेले वैधानिक नियम व आदेश यांचा समावेश होतो.

महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग

महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (छपरावरील सौर फोटो व्होल्टेज यंत्रणांकरिता नक्त मापन) विनियम, २०१५

विद्युत अधिनियम, २००३.

क्र. मविनिआ/लिगल/२०१५/६३९.— विद्युत अधिनियम, २००३ (२००३ चा ३६) च्या कलम ८६(१) (इ) आणि कलम १८१ अन्वये प्रदान करण्यात आलेल्या आणि या संदर्भात त्यास समर्थ करणाऱ्या अन्य सर्व अधिकारांचा वापर करून व पूर्व-प्रसिद्धीनंतर, महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग याद्वारे खालील विनियम करित आहे :-

१. संक्षिप्त शीर्षक, व्याप्ती आणि प्रारंभ

१.१. या विनियमांना महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (छपरावरील सौर फोटो व्होल्टेज यंत्रणांकरिता नक्त मापन) विनियम, २०१५, असे म्हणावे.

१.२. हे विनियम संपूर्ण महाराष्ट्र राज्याला लागू राहतील.

१.३. हे विनियम शासकीय राजपत्रातील त्यांच्या प्रसिद्धीच्या दिनांकापासून अंमलात येतील.

२. व्याख्या

२.१ संदर्भानुसार वेगळा अर्थ अपेक्षित नसल्यास, या विनियमांमध्ये,—

(ए) “अधिनियम” म्हणजे विद्युत अधिनियम, २००३ (२००३ चा ३६) ;

(बी) “**देयक चक्र किंवा देयक कालावधी**” म्हणजे संबंधित वितरण परवानाधारकाने ज्या कालावधीकरिता विजेचे देयक तयार केले असेल तो कालावधी ;

(सी) “**आयोग**” म्हणजे अधिनियमाखाली स्थापन करण्यात आलेला महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग ;

(डी) “**ग्राहक**” म्हणजे अधिनियमाखाली व्याख्या करण्यात आलेला ग्राहक ;

(इ) “**करारांतर्गत मागणी**” म्हणजे वितरण परवानाधारक आणि ग्राहक यांच्यात परस्पर संमतीने मान्य झालेली किलोवॉट (‘kW’)/किलोवॉट ॲम्पिअर (‘kVA’)/ अश्वशक्ती (‘HP’) मधील व करारात नोंदल्याप्रमाणे असलेली मागणी ज्याकरिता, वितरण परवानाधारक त्यामध्ये असलेल्या अटी व शर्तीनुसार किंवा अशा करारात जर करारांतर्गत मागणीची तरतूद करण्यात आलेली नसेल तर, मंजूर भारा इतका, पुरवठा करण्यास वचनबद्ध असेल ;

(एफ) “**विद्युत पुरवठा संहिता**” म्हणजे अधिनियमाच्या कलम ५० अंतर्गत आयोगाने विनिर्दिष्ट केलेली विद्युत पुरवठा संहिता ;

(जी) “**पात्र ग्राहक**” म्हणजे असा ग्राहक जो त्याच्या जागेत छपरावर किंवा जमिनीवर उंच ठिकाणी (माउंटिंग स्ट्रक्चर) बसविलेली व १ मेवॅपेक्षा कमी क्षमता असलेली सौर फोटो व्होल्टेज (‘पीव्ही’) निर्मिती यंत्रणा जी, स्वतःची विजेची गरज पूर्णतः किंवा अंशतः भागविण्यासाठी वापरत असणारा किंवा वापरण्याचा उद्देश असणारा वितरण परवानाधारकाच्या पुरवठा क्षेत्रातील विजेचा ग्राहक ज्यात गृह-निर्माण सोसायटीसारख्या सामायिक भारासाठीच्या ग्राहकाचा देखील समावेश असेल ;

परंतु असे की, अशी निर्मिती यंत्रणा, अशा ग्राहकाच्या किंवा यंत्रणा ग्राहकाला भाड्याने देणाऱ्या त्रयस्थ संस्था/व्यक्ती यांच्या मालकीची असू शकेल आणि/किंवा ती पात्र ग्राहक अथवा त्रयस्थ संस्था/व्यक्ती यांचेमार्फत चालविण्यात येत असेल ;

(एच) “**आंतर-जोडणीचे ठिकाण**” म्हणजे पात्र ग्राहकाच्या जागेत बसविलेल्या मीटर/वितरण परवानाधारकाच्या कट-आउट्स/स्विचगिअरच्या बहिर्गामी टर्मिनल्सना सौर पीव्ही यंत्रणा जोडणीचे ठिकाण ;

परंतु असे की, ‘उच्च दाब’ पातळीवर जोडलेल्या पात्र ग्राहकाच्या बाबतीत, “**आंतर-जोडणीचे ठिकाण**” म्हणजे अशा ग्राहकांच्या उपकरणाच्या आधी ठेवलेल्या वितरण परवानाधारकाच्या मीटर कपाटातील बहिर्गामी टर्मिनल्सना सौर पीव्ही यंत्रणा जोडणीचे ठिकाण ;

(आय) “**इन्व्हॉइस**” म्हणजे वितरण परवानाधारकाने पाठविलेले मासिक देयक/किंवा पुरवणी देयक किंवा मासिक इन्व्हॉइस/ किंवा पुरवणी इन्व्हॉइस, जसे असेल तसे ;

(जे) “**नक्त मीटर**” म्हणजे विद्युत पुरवठा संहितेमध्ये व्याख्या करण्यात आल्याप्रमाणे असलेले ऊर्जा मीटर, ज्यामध्ये दोन्ही आयात व निर्यात विजेची नोंद घेण्याची देखील क्षमता असेल, किंवा ऊर्जा मीटर्सची जोडी, ज्यापैकी एक विजेच्या आयातीची तर दुसरी विजेच्या निर्यातीची नोंद घेण्यासाठी असेल, जसे असेल तसे ;

(के) “**नक्त मापन व्यवस्था**” म्हणजे अशी व्यवस्था जिच्या अंतर्गत पात्र ग्राहकाच्या जागेत बसविलेली नक्त मीटरसह छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणा जी, लागू असलेल्या देयक कालावधीत वितरण परवानाधारकाने पुरवठा केलेल्या विजेचे परिमाण समायोजन केल्यानंतर, उरलेली शिल्लक वीज, असल्यास, अशा परवानाधारकाला देते ;

(एल) “**नक्त मापन जोडणी करार**” म्हणजे नक्त मापन व्यवस्था अंमलात आणण्यासाठी वितरण परवानाधारक व पात्र ग्राहक यांनी केलेला करार ;

(एम) “**बंधन असलेल्या संस्था/व्यक्ती**” म्हणजे नूतनशील ऊर्जा खरेदीच्या बंधनाचे (‘आरपीओ’) नियमन करणाऱ्या ‘आरपीओ विनियमांत’ आयोगाने विनिर्दिष्ट केलेल्या अशा नूतनशील ऊर्जा खरेदीच्या बंधनाची ज्यांनी पूर्तता करणे आवश्यक आहे अशी संस्था/व्यक्ती ;

(एन) “**जागा**” म्हणजे व यामध्ये छप्पर अथवा जमीन, इमारत किंवा पायाभूत सुविधा यामधील कोणतेही क्षेत्र किंवा त्यांचा एक भाग किंवा त्यांचा संयुक्त वापर यांचा समावेश असेल, ज्यांना वितरण परवानाधारकाने विजेचा पुरवठा करण्यासाठी वेगळे मीटर दिले असेल ;

(ओ) “**छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणा**” यामध्ये म्हणजे ग्राहकाच्या जागेत बसविलेली सौर फोटो व्होल्टेज (पीव्ही) विद्युत यंत्रणा जी अशा ग्राहक किंवा त्रयस्थ व्यक्ती/संस्थेच्या मालकीची असेल आणि/किंवा त्यांच्याकडून चालविण्यात येत असेल, जेथे फोटो व्होल्टेज तंत्रज्ञानाच्या माध्यमातून सूर्यप्रकाशाचे रूपांतर थेट विजेत करण्यात येते ;

(पी) “ नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्र ” (आरईसी) म्हणजे केंद्रीय विद्युत नियामक आयोगाने विनिर्दिष्ट केलेल्या कार्यपद्धतीस अनुसरून निर्गमित करण्यात आलेले प्रमाणपत्र ;

(क्यू) “ हिशोबपूर्ती कालावधी ” म्हणजे कॅलेंडर वर्षातील एप्रिलच्या पहिल्या दिवसापासून सुरू होणारा आणि पुढील वर्षातील मार्चच्या एकतिसाव्या दिवशी संपणारा कालावधी.

२.२ (अ) या विनियमात वापरण्यात आलेले शब्द किंवा शब्दप्रयोग ज्यांची येथे विशेषत्वाने व्याख्या करण्यात आलेली नसेल परंतु ज्यांची अधिनियमात व्याख्या करण्यात आलेली असेल तर त्यांचा अर्थ अधिनियमात त्यांना देण्यात आलेल्या अर्थानुसार राहिल; आणि जर त्यांची व्याख्या अधिनियमात करण्यात आलेली नसेल तर त्यांना संसदेच्या किंवा राज्य विधानमंडळाच्या विद्युत उद्योगाला लागू असलेल्या कोणत्याही अधिनियमात देण्यात आलेल्या अर्थानुसार राहिल ;

(ब) या विनियमांच्या मराठी अनुवादातील व इंग्रजी विनियमांमधील कोणत्याही शब्दांचा/मजकुराचा अर्थ निश्चित करताना कोणताही वाद उद्भवल्यास आणि/किंवा कोणतीही विसंगती आढळल्यास मूळ इंग्रजीतील विनियम ग्राह्य धरण्यात येतील.

भाग अ - सर्वसाधारण

३. नक्त मापन व्यवस्थेच्या सर्वसाधारण अटी

३.१ ज्या पात्र ग्राहकांनी वितरण परवानाधारकाच्या जाळ्याशी जोडलेली छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणा बसविली आहे किंवा बसविण्याची इच्छा आहे त्यांना वितरण परवानाधारकाकडून भेदभावरहित आणि ‘ प्रथम येणाऱ्यास प्रथम प्राधान्य ’ या तत्त्वावर नक्त मापन व्यवस्था बसविण्यास परवानगी देण्यात येईल :

परंतु असे की, अशा यंत्रणेची वितरण परवानाधारकाच्या जाळ्याशी आंतर-जोडणी, केंद्रीय विद्युत प्राधिकरण (सीईए) (स्थानिक वीज निर्मितीच्या स्रोतांच्या जोडणीसाठी तांत्रिक मानके) विनियम, २०१३ मध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात आलेल्या किंवा भविष्यात विनिर्दिष्ट करण्यात येतील अशा मानके आणि निकष यांना, अनुसरून करण्यात येईल.

३.२ ज्या ग्राहकांनी हे विनियम सुरू होण्यापूर्वी छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणा बसविलेली असेल, त्यांनी या विनियमांची पूर्तता करण्याच्या अधीन राहून, त्यांना वितरण परवानाधारकाच्या जाळ्याशी जोडणी देण्यास प्राधान्य देण्यात येईल.

४. वितरण रोहित्राच्या पातळीवर क्षमतेच्या मर्यादा

४.१ वितरण परवानाधारक पात्र ग्राहकांना नक्त मापन व्यवस्था या विनियमांत विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे बसविण्यास परवानगी देईल ;

परंतु असे की, नक्त मापन व्यवस्थे अंतर्गत विशिष्ट वितरण रोहित्राला जोडलेल्या सर्व छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणांची एकत्रित क्षमता अशा वितरण रोहित्राच्या प्रमाणित क्षमतेच्या ४० % पेक्षा जास्त नसेल :

परंतु आणखी असे की, अशी नक्त मापन जोडणी प्रमाणित क्षमतेच्या ४० % पेक्षा जास्त झाल्यावरदेखील वितरण परवानाधारक विद्युत भाराचा सविस्तर अभ्यास करून त्याचा विचार केल्यानंतर नक्त मापन जोडणीस परवानगी देऊ शकेल.

४.२ वितरण परवानाधारक नक्त मापन व्यवस्थे अंतर्गत छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणांच्या जोडणीसाठी प्रत्येक वितरण रोहित्रावर उपलब्ध असलेल्या क्षमतेची माहिती, या विनियमांच्या अधिसूचनेपासून तीन (३) महिन्यांच्या आत त्याच्या संकेत-स्थळावर देईल. वितरण परवानाधारक त्यानंतर वितरण रोहित्र-निहाय उपलब्ध असलेली क्षमता आणि नक्त मापन व्यवस्थेअंतर्गत बसविलेल्या सौर पीव्ही यंत्रणांची एकत्रित क्षमता याबाबतची माहिती तिमाही तत्त्वावर अद्ययावत करील आणि सदर माहिती तीन महिने संपल्यानंतरच्या लगेचच्या महिन्यात त्याच्या संकेत-स्थळावर उपलब्ध करील.

भाग ब - तांत्रिक व्यवस्था

५. पात्र ग्राहक आणि व्यक्तिगत प्रकल्प क्षमता

५.१ पात्र ग्राहकाच्या जागेत जोडणी द्यावयाच्या छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणेची क्षमता, पात्र ग्राहकाची करारांतर्गत मागणी (केव्हीएमधील) किंवा मंजूर भार (किलोवॉटमधील) यापेक्षा जास्त नसेल :

परंतु असे की, कोणत्याही पात्र ग्राहकाच्या जागेत बसवावयाच्या छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणेची कमाल क्षमता ही उपरोक्त विनियम ४.१ मध्ये विनिर्दिष्ट केल्यानुसार संबंधित वितरण रोहित्राच्या उपयोगात आणलेल्या एकत्रित क्षमतेच्या अधीन राहून असेल ;

परंतु आणखी असे की, यंत्रणेच्या प्रमाणित क्षमतेमध्ये पाच टक्क्यांच्या मर्यादेत तफावतीस परवानगी देण्यात येईल.

५.२ वितरण परवानाधारकाच्या जाळ्याशी छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणेच्या जोडणीसाठी क्षमतेच्या मर्यादा, महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (वितरण परवानेधारकांच्या कृतीची मानके, विद्युत पुरवठा सुरू करावयाचा कालावधी आणि भरपाईचे निश्चितीकरण) विनियम, २०१४ मधील विनियम ५.३ मध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात आल्याप्रमाणे राहतील, ज्या सध्या खालीलप्रमाणे आहेत :-

वितरण जाळ्याला छपरावरील		
अनु. क्र.	सौर पीव्ही यंत्रणा ज्या एसी दाब पातळीवर जोडावयाची ती पातळी	छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणेकरिता कमाल पातळी
(१)	(२)	(३)
१	२३०/२४० व्होल्ट (सिंगल फेज)	८ किलोवॉट /४० ॲम्पिअरपेक्षा कमी
२	४००/४१५ व्होल्ट (तीन फेज)	१५० किलोवॉट /१८७ केव्हीएपेक्षा कमी (महानगरपालिका क्षेत्रात) ८० किलोवॉट /१००केव्हीएपेक्षा कमी (अन्य क्षेत्रात).
३	११ केव्ही आणि त्यावरील	१५० किलोवॉट/१८७ केव्हीएपेक्षा जास्त आणि १००० केव्हीएपेक्षा कमी (मुंबई महानगर क्षेत्रात) ८० किलोवॉट/१०० केव्हीएपेक्षा जास्त आणि १००० केव्हीएपेक्षा कमी (अन्य क्षेत्रात).

५.३ हे निकष वितरण परवानाधारकाच्या जाळ्याशी जोडणी मागणाऱ्या फक्त छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणांना लागू राहतील.

५.४ उच्च-दाब (११ केव्ही व त्यावरील) ग्राहक त्यांच्या लघु-दाब बस बार यंत्रणेवर छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणा बसवू आणि जोडू शकतील :

परंतु असे की, अशा प्रकरणी, नक्त मीटर रोहित्राच्या उच्च दाबाच्या बाजूला बसविण्यात येईल.

५.५ पात्र ग्राहक त्याच जागेतील वेगवेगळ्या ठिकाणी छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणांची स्थापना करू शकेल, श्रेणीवाढ किंवा त्यांच्या क्षमतेत वाढ करू शकेल :

परंतु असे की, या विनियमांत विनिर्दिष्ट केलेल्या व्यक्तिगत क्षमतेच्या मर्यादांपेक्षा अशा यंत्रणांची एकूण क्षमता जास्त असणार नाही.

६. वितरण जाळे/ ग्रिड यांच्याशी आंतरजोडणी, मानके आणि सुरक्षितता

६.१ वितरण परवानाधारक, त्याच्या वितरण जाळ्याशी छपरावरील सौर यंत्रणेची आंतर-जोडणी, केंद्रीय विद्युत प्राधिकरण (स्थानिक वीज निर्मितीच्या स्रोतांच्या जोडणीसाठी तांत्रिक मानके) विनियम, २०१३ आणि केंद्रीय विद्युत प्राधिकरण (सुरक्षितता आणि विद्युत पुरवठा यासंबंधीचे उपाय) विनियम, २०१० आणि महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (राज्य ग्रिड संहिता) विनियम, २००६ मध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात आलेली किंवा भविष्यात विनिर्दिष्ट करण्यात येतील अशी तपशीलवार वैशिष्ट्ये, मानके आणि अन्य तरतुदी यांच्याशी अनुरूप असेल, याची काळजी घेईल.

६.२ पात्र ग्राहक बॅटरी बँक-अपसह किंवा त्याशिवाय छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणा बसवू शकेल :

परंतु असे की, पात्र ग्राहकाने बॅटरी बँक-अपसह जोडणी घेण्याचा पर्याय स्वीकारला तर, इनव्हर्टरला बँक-अपसाठी वेगळे वायरींग करावे लागेल जेणेकरून ग्रिड पुरवठा चालू नसताना बॅटरीमधील / स्थानिक निर्माण झालेली वीज (डीजी) ग्रिडमध्ये जाण्यापासून रोखण्यात येईल आणि स्वयंचलित तसेच हस्तचलित असे दोन्ही आयसोलेशन स्विचदेखील बसविण्यात येतील.

६.३ छपरावरील सौर यंत्रणेमध्ये कोणताही बिघाड झाल्यास नक्त मीटरच्या ठिकाणापर्यंत यंत्रणेचे सुरक्षित संचालन, देखभाल आणि कोणताही बिघाड झाल्यास त्याच्या दुरुस्तीची जबाबदारी पात्र ग्राहकावर राहिल आणि या पुढील यंत्रणेमध्ये, नक्त मीटरसहित अशी जबाबदारी संबंधित वितरण परवानाधारकावर राहिल :

परंतु असे की, विनियम ७.४ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या सौर ऊर्जा निर्मितीच्या मीटरची देखभाल वितरण परवानाधारकाकडून करण्यात येईल.

६.४ ग्रीड अथवा पुरवठा ठप्प होण्याच्या कालावधीत वितरण परवानाधारकाच्या जाळ्यापासून सौर पीव्ही यंत्रणेचे आयलॅंडिंग करण्यासाठी पात्र ग्राहक उचित सुरक्षा पुरविल.

६.५ छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणेपासून आपल्या वितरण यंत्रणेस कोणताही अपघात किंवा नुकसान टाळण्यासाठी, अपघात किंवा नुकसान होण्याचा कोणताही धोका उत्पन्न झाल्यास, अशी यंत्रणा वितरण जाळ्यापासून कोणत्याही वेळी खंडीत करण्याचा वितरण परवानाधारकाला हक्क राहिल :

परंतु असे की, पात्र ग्राहक स्वतःच्या वीज वापराकरिता त्याची छपरावरील सौर यंत्रणा आयलॅंडिंग स्वरूपात वापरू शकेल.

६.६ वितरण परवानाधारक आणि पात्र ग्राहक केंद्रीय विद्युत प्राधिकरणाच्या संबंधित विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात आल्याप्रमाणे आपआपल्या भूमिका आणि जबाबदाऱ्या पार पाडतील.

७. नक्त मापन व्यवस्था

७.१ नक्त मापन व्यवस्थेमध्ये आवश्यकतेनुसार एक सिंगल-फेज किंवा एक थ्री-फेजचा नक्त मीटर असेल व तो वितरण परवानाधारकाकडून निश्चित करण्यात आलेल्या आंतरजोडणीच्या ठिकाणी असेल.

७.२ नक्त मीटर केंद्रीय विद्युत प्राधिकरणाने मीटर बसविण्यासाठी आणि संचालनासाठी केलेल्या मानकांनुसार असेल.

७.३ वितरण परवानाधारक पात्र ग्राहकाच्या जागेतील नक्त मीटर, विद्युत पुरवठा संहितेमधील तरतुदीनुसार स्वतःच्या खर्चाने खरेदी करील आणि बसवील :

परंतु असे की, पात्र ग्राहक काल-गटानुसार ('टीओडी') वीज दरांच्या कक्षेत येत असेल तर नक्त मीटरमध्ये टीओडीमधील वापराची आणि निर्मितीची नोंद घेण्याची क्षमता असेल ;

परंतु आणखी असे की, वितरण परवानाधारक पात्र ग्राहकाच्या विद्यमान मीटरऐवजी नक्त मीटर बसवील ;

परंतु असेही की, पात्र ग्राहक नक्त मीटरची खरेदी स्वतः करण्याचा पर्याय निवडू शकेल आणि त्यांची चाचणी आणि बसविण्याचे काम वितरण परवानाधारक करील.

७.४ वितरण परवानाधारक मीटरिंगचे उपकरण पुरविण्यास, बसविण्यास, चाचणी करण्यास व त्याची देखभाल करण्यास आणि लागू असलेली मानके आणि तपशीलवार वैशिष्ट्ये यांचे पालन करण्यास जबाबदार राहिल.

७.५ जर पात्र ग्राहक नूतनशील ऊर्जा खरेदीचे बंधन असणारी संस्था/व्यक्ती असेल आणि छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणेद्वारे निर्माण झालेली वीज पात्र ग्राहकाच्या नूतनशील ऊर्जा खरेदीच्या बंधनाची (आरपीओ) पूर्तता करण्यासाठी मोजण्याची पात्र ग्राहकाची इच्छा असेल तर केंद्रीय विद्युत प्राधिकरणाच्या विनियमांची पूर्तता करणारे सौर वीज निर्मिती मीटर पात्र ग्राहक स्वतःच्या खर्चाने खरेदी करील आणि त्याच्या जागेत उचित ठिकाणी बसवील.

७.६ जर वितरण परवानाधारकाची पात्र ग्राहकाच्या छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणेद्वारे निर्माण झालेली वीज त्याच्या नूतनशील ऊर्जा खरेदीच्या बंधनाची (आरपीओ) पूर्तता करण्यासाठी मोजण्याची इच्छा असेल तर वितरण परवानाधारक त्याच्या स्वतःच्या खर्चाने व पात्र ग्राहकाच्या संमतीने केंद्रीय विद्युत प्राधिकरणाच्या विनियमांची पूर्तता करणारे सौर वीज निर्मिती मीटर पात्र ग्राहकाच्या जागेत उचित ठिकाणी बसवेल.

७.७ सौर वीज निर्मिती मीटरची देखभाल वितरण परवानाधारकामार्फत त्याच्या खर्चाने करण्यात येईल.

७.८ नक्त मीटर आणि सौर वीज निर्मिती मीटर पात्र ग्राहकाच्या जागेत वितरण परवानाधारकास मीटरमधील नोंदी घेण्यासाठी सहजपणे पोहोचता येईल अशा ठिकाणी बसविण्यात येतील.

८. अर्ज आणि नोंदणीची कार्यपध्दती

८.१ पात्र ग्राहक छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणेची संबंधित वितरण परवानाधारकाच्या वितरण जाळ्याशी जोडणीकरिता वितरण परवानाधारकाकडे रु. ५०० (रु.पाचशे), ग्राहकाचा मंजूर भार अथवा करारांतर्गत मागणी, जसे असेल तसे, ५ किलोवॉट पर्यंत असेल तर आणि त्यापेक्षा जास्त असेल तर रु. १००० (रु. एक हजार) किंवा आयोग वेळोवेळी निश्चित करेल अशा नोंदणी शुल्कासह अर्ज करेल आणि वितरण परवानाधारक सदर अर्जाची पोच देईल :

परंतु असे की, वितरण परवानाधारक या विनियमांच्या प्रसिध्दीच्या दिनांकापासून दोन (२) महिन्यांच्या आत असा अर्ज करण्यासाठी व शुल्क भरण्यासाठी ऑन-लाईन सुविधेचा पर्याय उपलब्ध करून देईल.

८.२ छपरावरील सौर यंत्रणेची वितरण परवानाधारकाच्या वितरण जाळ्याशी जोडणीकरिता अर्ज करण्यासाठीची कार्यपध्दती या विनियमांसोबतच्या परिशिष्ट-१ मध्ये देण्यात आली आहे. तसेच छपरावरील सौर यंत्रणेची वितरण परवानाधारकाच्या वितरण जाळ्याशी जोडणीकरिता पात्र ग्राहकाने संबंधित वितरण परवानाधारकाकडे सादर करावयाचा नमुना अर्ज तपासणी-सूचीसह या विनियमांसोबतच्या परिशिष्ट - २ मध्ये देण्यात आला आहे.

८.३ छपरावरील सौर यंत्रणा एखाद्या विशिष्ट रोहित्रावर बसविण्यासाठीचा कोणताही अर्ज नाकारण्यापूर्वी, वितरण परवानाधारक ग्राहकास त्रुटी दुरुस्त करण्यासाठी १५ दिवसांची किंवा आवश्यकतेनुसार जास्त कालावधीची नोटीस देईल. जर अर्ज वितरण रोहित्रामध्ये पुरेशी क्षमता उपलब्ध नसल्याच्या कारणास्तव मंजूर करता येत नसेल तर असा अर्ज, सदर क्षमता उपलब्ध झाल्यानंतर मंजुरीचा पर्याय ग्राहकाने स्वीकारला असल्यास, क्रमवारीच्या ज्येष्ठतेनुसार विचारात घेण्यात येईल.

९. नक्त मापन जोडणी करार

९.१ वितरण जाळ्याशी छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणेच्या जोडणीकरिता मंजुरी दिल्यानंतर, परंतु पात्र ग्राहकाने बसविलेल्या छपरावरील सौर यंत्रणेपासून प्रत्यक्ष निर्मिती सुरू करण्यापूर्वी, वितरण परवानाधारक आणि पात्र ग्राहक नक्त मापन जोडणी करार करतील.

९.२ नक्त मापन जोडणी कराराचा नमुना या विनियमांसोबतच्या परिशिष्ट - ३ मध्ये देण्यात आला असून त्यामध्ये या विनियमांशी सुसंगती राखण्याच्या अधीन राहून, वितरण परवानाधारक त्यामध्ये फेरबदल करू शकेल.

९.३ वितरण परवानाधारक अर्ज व इतर संबंधित फॉर्मस् आणि नक्त मापन जोडणी कराराचा नमुना त्याच्या लागू असलेल्या कार्यपध्दतीसह या विनियमांच्या अधिसूचनेपासून दोन (२) महिन्यांच्या आत त्याच्या संकेत-स्थळावर आणि स्थानिक कार्यालयांमध्ये देखील उपलब्ध करून देईल.

९.४ सदर करार वीस (२०) वर्षे अंमलात राहिल :

परंतु असे की, पात्र ग्राहक वितरण परवानाधारकास तीस (३०) दिवसांची सूचना देऊन कोणत्याही वेळी करार संपुष्टात आणू शकेल;

परंतु आणखी असे की, पात्र ग्राहकाने करारातील कोणत्याही अटीचा भंग केल्यास आणि वितरण परवानाधारकाकडून अटीचा भंग केल्याबाबत किंवा कोणत्याही अन्य वैध कारणाचा उल्लेख असलेली लेखी सूचना मिळाल्यापासून ३० दिवसांच्या आत, किंवा जो जास्त कालावधी देण्यात येईल त्या कालावधीत, सदर भंगाबाबत उपाययोजना केली गेली नाही तर, वितरण परवानाधारक ३० दिवसांची सूचना देऊन, करार संपुष्टात आणू शकेल ;

परंतु असेही की, परस्पर संमतीने सदर करार केव्हाही संपुष्टात आणता येईल.

९.५ पात्र ग्राहक, करार संपुष्टात आल्यानंतर, वितरण परवानाधारकाच्या जाळ्याला जोडलेली त्याची छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणा ताबडतोब खंडीत करील.

भाग क - वाणिज्यिक व्यवस्था

१०. ऊर्जा लेखे आणि हिशोबपुर्ती

१०.१ वितरण परवानाधारकाच्या जाळ्याशी छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणेच्या जोडणीच्या दिनांकापासून पात्र ग्राहकाने निर्यात आणि आयात केलेल्या विजेचे हिशोब ठेवण्यात येतील.

१०.२ वितरण परवानाधारक प्रत्येक देयक कालावधीसाठी, खालील बाबी स्वतंत्रपणे दाखवील :-

(अ) पात्र ग्राहकाने निर्यात केलेले विजेचे एकूण युनिट्स ;

(ब) पात्र ग्राहकाने आयात केलेले विजेचे एकूण युनिट्स ;

(क) पात्र ग्राहकाने अदा भरावयाच्या देयकात आकारण्यात आलेल्या विजेचे एकूण नक्त युनिट्स ; आणि

(ड) पुढील देयक कालावधीकरिता पुढे ओढण्यात आलेले विजेचे एकूण नक्त युनिट्स :

परंतु असे की, देयक कालावधी दरम्यान निर्यात केलेल्या विजेचे युनिट्स आयात केलेल्या विजेच्या युनिट्सपेक्षा जास्त असतील तर निर्यात केलेले असे जादा विजेचे युनिट्स पुढील देयक कालावधीमध्ये जमा युनिट्स म्हणून दाखविण्यात येतील ;

परंतु आणखी असे की, कोणत्याही देयक कालावधी दरम्यान पात्र ग्राहकाने आयात केलेल्या विजेचे युनिट्स त्याने निर्यात केलेल्या विजेच्या युनिट्सपेक्षा जास्त असतील तर वितरण परवानाधारक विजेचे जमा युनिट्सचे समायोजन करून नक्त वीज वापरासाठी देयक (इनवॉइस) पाठवील.

१०.३ वितरण परवानाधारक, प्रत्येक आर्थिक वर्षाच्या अखेरीस, आयोगाने वितरण परवानाधारकास संबंधित वर्षासाठी मान्यता दिलेल्या सरासरी वीज खरेदीच्या दराने असमायोजित नक्त जमा युनिट्स पुढील वर्षातील पहिल्या महिन्यांत खरेदी करील :

परंतु असे की, प्रत्येक हिशोबपूर्ती कालावधीच्या सुरुवातीला, पुढे ओढण्यात आलेली अंतःक्षेपित एकत्रित वीज, शून्य म्हणून फेर-रचित करण्यात येईल.

१०.४ जर पात्र ग्राहक टीओडीवर आधारित वीज दरांच्या कक्षेत येत असेल तर, कोणत्याही काल-गटातील म्हणजे, सर्वोच्च मागणी काळातील, सर्वोच्च मागणी नसतानाच्या काळातील इ. विजेचा वापर, हा प्रथम त्याच काल-गटात अंतःक्षेपित केलेल्या विजेतून समायोजित करण्यात येईल. देयक चक्रातील कोणत्याही अन्य काल-गटामध्ये विजेच्या वापरापेक्षा अंतःक्षेपित केलेल्या जास्तीच्या विजेचा हिशोब, जादा अंतःक्षेपण सर्वोच्च मागणी नसतानाच्या कालावधीत करण्यात आले असे मानून, करण्यात येईल.

१०.५ विनियम १०.३ मध्ये विनिर्दिष्ट केल्यानुसार, वितरण परवानाधारकाकडून खरेदी करण्यात आलेल्या जास्तीच्या सौर ऊर्जेपोटी पात्र ग्राहकास देय असलेल्या रकमेची परिगणना वितरण परवानाधारक करील आणि त्यानंतरच्या लगोलगच्या देयक चक्रामध्ये त्या देय रकमेइतकी रक्कम जमा म्हणून दाखवील.

१०.६ देयकाबाबत कोणताही वाद निर्माण झाल्यास हा वाद अधिनियमाच्या कलम (५) ते कलम (७) अंतर्गत आयोगाने विनिर्दिष्ट केलेल्या यंत्रणेकडे सोडविण्यासाठी सादर करण्यात येईल.

११. सौर नूतनशील ऊर्जा खरेदीचे बंधन

११.१ जर ग्राहक बंधन असलेली संस्था/व्यक्ति असेल तर अशा पात्र ग्राहकाने, नक्त मापन व्यवस्थेअंतर्गत छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणेमधील केलेल्या विजेच्या वापराचे परिमाण हे त्या पात्र ग्राहकाने नूतनशील स्रोतापासून केलेली सौर ऊर्जेची खरेदी ही त्याच्या सौर ऊर्जा खरेदीच्या बंधनाची (सौर आरपीओ) पूर्तता करण्यास पात्र असेल.

११.२ जर ग्राहक बंधन असलेली संस्था/व्यक्ति नसेल तर, अशा पात्र ग्राहकाने नक्त मापन व्यवस्थेअंतर्गत छपरावरील सौर यंत्रणेमधून केलेल्या विजेच्या वापराचे परिमाण हे संबंधित वितरण परवानाधारकासाठी त्याने नूतनशील स्रोतापासूनच्या करावयाच्या सौर ऊर्जा खरेदीच्या बंधनाची (सौर आरपीओ) पूर्तता करण्यास पात्र असेल :

परंतु असे की, वितरण परवानाधारक, पात्र ग्राहकाच्या संमतीने पात्र ग्राहकाने निर्माण केलेल्या आणि वापरलेल्या सौर ऊर्जेचा हिशोब ठेवण्यासाठी, आवश्यक असल्यास, अतिरिक्त मापन व्यवस्थेसह, सर्व आवश्यक ती व्यवस्था करील.

११.३ विनियम १०.३ मधील तरतुदीनुसार वितरण परवानाधारकाने खरेदी केलेले सौर ऊर्जेचे असमायोजित शिल्लक युनिट्स हे वितरण परवानाधारकाने त्याच्या सौर ऊर्जा खरेदीच्या बंधनाची पूर्तता करण्यास पात्र असतील.

१२. नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्र (आरईसी) पध्दती अंतर्गत पात्रता

पात्र ग्राहकाने नक्त मीटर व्यवस्थेअंतर्गत निर्माण केलेली सौर ऊर्जा ही नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्रासाठी (आरईसी) पात्र असणार नाही.

भाग ड

१३ शिथिल करण्याचे अधिकार

आयोग, स्वतःहून किंवा आयोगासमोर हितसंबंधित व्यक्तीने केलेल्या अर्जाच्या संदर्भात, या विनियमांतील कोणतीही तरतूद, सर्वसाधारण किंवा विशेष आदेशाद्वारे, शिथिल करू शकेल किंवा त्यातून सूट देऊ शकेल. मात्र त्यापूर्वी, यासंबंधीच्या कारणांची लेखी नोंद करण्यात येईल आणि बाधित होऊ शकणाऱ्या व्यक्तींना त्यांची बाजू मांडण्याची संधी देण्यात येईल.

१४ आदेश व कार्य-प्रणाली निदेश

या विनियमांची अंमलबजावणी करण्यासाठी, अधिनियमांतील तरतुदींच्या अधीन राहून, आयोग वेळोवेळी आदेश, कार्य-प्रणाली निदेश निर्गमित करू शकेल.

१५ सुधारणा करण्याचे अधिकार

राज्य आयोग, कोणत्याही वेळी या विनियमातील कोणत्याही तरतुदीमध्ये बदल, फेरफार, अल्प-बदल किंवा सुधारणा, त्यासंबंधीच्या कारणांची लेखी नोंद करून, करू शकेल.

१६ अडचणी दूर करण्याचे अधिकार

या विनियमांतील तरतुदी अंमलात आणताना जर कोणतीही अडचण उद्भवली तर आयोग, सर्वसाधारण किंवा विशिष्ट आदेशाद्वारे, अधिनियमातील तरतुदींशी विसंगत नसेल व अडचण दूर करण्यासाठी त्यास आवश्यक वाटेल अशी तरतूद करू शकेल.

परिशिष्ट - १**संबंधित वितरण परवानाधारकाच्या वितरण जाळ्याशी छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणेच्या जोडणीसाठीच्या अर्जाकरिता कार्यपद्धती**

(ए) छपरावरील सौर नक्त मापन यंत्रणा बसविण्यासाठी इच्छुक असणारा किंवा छपरावरील सौर यंत्रणा यापूर्वीच बसविलेला ग्राहक संबंधित वितरण परवानाधारकाच्या संकेत-स्थळावरून छपरावरील सौर नक्त मापन यंत्रणेसाठीचा अर्ज उतरवून घेऊ शकेल आणि नोंदणी शुल्क व तांत्रिक शिफारशीसह भरलेला अर्ज वितरण परवानाधारकाच्या संबंधित कार्यालयात सादर करील किंवा तो अर्ज आणि शुल्क ऑन-लाईन पाठवू शकेल.

(बी) वितरण परवानाधारक अर्जाची नोंद करील आणि अर्जदारास पोच-पावती तीन कामाच्या दिवसांच्या आत देईल किंवा या कालावधीत अर्जदारास त्रुटी किंवा अपूर्णता कळवील.

(सी) वितरण परवानाधारक अर्जाची नोंद झाल्याच्या दिनांकापासून १५ कामांच्या दिवसांच्या आत, खालील बाबी विचारात घेऊन, तांत्रिक शक्यता अभ्यास करील :-

(एक) ज्या पातळीवर जोडणी मागितली असेल ती एसी व्होल्टेज लेव्हल;

(दोन) अर्जदाराचा मंजूर भार/करारांतर्गत मागणी;

(तीन) प्रस्तावित छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणेचे प्रमाणित आउटपुट एसी व्होल्टेज;

(चार) संबंधित वितरण रोहित्राची उपलब्ध एकत्रित क्षमता;

(डी) विशिष्ट रोहित्रावर छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणा उभारणीसाठीचा अर्ज नामंजूर करण्यापूर्वी, वितरण परवानाधारक अर्जदाराला नोटीस पाठवून त्रुटीची पूर्तता १५ दिवसांच्या आत किंवा आवश्यकतेनुसार वाढीव मुदतीत, पूर्ण करण्यास कळवीन.

(ई) तांत्रिकदृष्ट्या व्यवहार्य आढळून आल्यास, अर्जदारास छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणा बसविण्यासाठीचे मान्यता-पत्र तांत्रिक शक्यता अभ्यास पूर्ण झाल्यानंतर, वितरण परवानाधारकाकडून ७ कामांच्या दिवसांच्या आत पाठविण्यात येईल. या मान्यता-पत्रामध्ये छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणेची कमाल अनुज्ञेय क्षमता नमूद करण्यात येईल आणि मान्यतेच्या दिनांकापासून ६ महिन्यांच्या कालावधीसाठी किंवा वितरण परवानाधारकाकडून वाढवून देण्यात येईल अशा वाढीव कालावधीकरिता, ती वैध राहील.

(एफ) अर्जदार, अशा मंजूरीच्या वैधता कालावधीच्या आत, कार्य-पूर्तता अहवाल संबंधित तपशीलसह (जसे तांत्रिक तपशीलवार वैशिष्ट्ये, उत्पादक/व्यवस्था पुरवठादार इ. कडून चाचणी अहवाल) सादर करील ज्यामध्ये वितरण परवानाधारकाला छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणेची चाचणी करण्यास आणि ती बसविण्यास विनंती करण्यात येईल.

(जी) अशी विनंती प्राप्त झाल्यानंतर वितरण परवानाधारक १० कामांच्या दिवसांच्या आत यंत्रणेची चाचणी करण्याचे आणि ती सुरू काम पूर्ण करील आणि त्यानंतर १० कामांच्या दिवसांच्या आत नक्त मीटरिंग साधन बसवील व त्याच्याशी छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणा तालबद्ध करील.

(एच) पात्र ग्राहक आणि वितरण परवानाधारक छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणा बसविल्यानंतर परंतु ही यंत्रणा वितरण जाळ्याशी तालबद्ध करण्यापूर्वी विहित नमुन्यात नक्त मापन जोडणी करार करतील.

परिशिष्ट - २

नक्त मापन व्यवस्थेअंतर्गत छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणा बसविण्यासाठी नमुना अर्ज

वितरण परवानाधारकाचे नाव : .....

प्रस्तावित कार्यालयाचे नाव : .....

अर्ज क्रमांक : .....

अर्ज मिळाल्याचा दिनांक : .....

(अर्जदाराने खालील माहिती स्पष्टपणे भरावी)

- १ अर्जदाराचे संपूर्ण नाव :
- २ ज्या जागेत छपरावरील सौर फोटोव्होल्टेक यंत्रणा बसवावयाची आहे त्या जागेचा पत्ता :
- ३ दूरध्वनी / मोबाईल क्रमांक :
- ४ ई - मेल आयडी (असल्यास) :
- ५ संपर्कासाठी पर्यायी पत्ता (असल्यास) :
- ६ विद्यमान वीज जोडणीची वर्गवारी :
- ७ ग्राहक क्रमांक :
- ८ मंजूर भार / करारांतर्गत मागणी (किलोवॉट/केव्हीए अश्वशक्ती मध्ये) :
- ९ देण्यात आलेल्या विद्यमान वीज पुरवठ्याचे व्होल्टेज (व्होल्ट्समध्ये) :
- १० बसवावयाच्या छपरावरील सौर यंत्रणेची प्रस्तावित क्षमता (किलोवॉटमध्ये) :
- ११ सौर इन्व्हर्टरच्या आऊटपुटच्या ठिकाणचे व्होल्टेज (व्होल्ट्समध्ये) :
- १२ भरलेल्या नोंदणी शुल्काचा तपशील ५ किलोवॉट पर्यंत मंजूर भार असलेल्या ग्राहकांसाठी नोंदणी शुल्क रु. ५००, ५ किलोवॉट पेक्षा जास्त मंजूर भार/करारांतर्गत मागणी असलेल्या ग्राहकांसाठी नोंदणी शुल्क रु. १०००. :

दिनांक : .....

अर्जदाराची स्वाक्षरी

अर्जाबरोबर जोडलेल्या दस्तावेजांची यादी :-

१. नुकत्याच अदा केलेल्या वीज देयकाची प्रत.

२. भागिदारी संस्थेच्या बाबतीत, स्वाक्षरीकर्त्याच्या नावे सर्वसाधारण मुखत्यारनामा, कंपनी असल्यास, संबंधित वितरण परवानाधारकाशी व्यवहार करण्यासाठी स्वाक्षरीकर्त्यास प्राधिकृत केल्याबाबत संचालक मंडळाने पारित केलेल्या ठरावाची प्रमाणित प्रत (लागू असेल त्याप्रमाणे).

३. स्थापित करण्यासाठी प्रस्तावित केलेल्या यंत्रणेच्या पीव्ही मॉड्युल्स इन्व्हर्टर आणि अन्य उपकरणांचा तांत्रिक तपशील.

४. नोंदणी शुल्क अदा केल्याचा पुरावा.

पोच पावती

श्री./श्रीमती. .... यांच्याकडून ..... किलोवॉट क्षमतेची छपरावरील सौर फोटोव्होल्टॅक यंत्रणा बसविण्यासाठी खालील तपशीलाप्रमाणे अर्ज प्राप्त झाला :-

प्राप्त झाल्याचा दिनांक	अर्जदाराचे नाव	अर्जाचा क्रमांक	विद्यमान ग्राहक क्रमांक	छपरावरील सौर फोटोव्होल्टॅक यंत्रणेची क्षमता
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)

दिनांक :

(प्राधिकृत अधिकाऱ्याचे पदनाम व स्वाक्षरी).

परिशिष्ट - ३

नक्त मापन जोडणी कराराचा नमुना

हा करार प्रथम पक्षकार म्हणून पात्र ग्राहक (नाव) .....
राहणार (पत्ता) .....

आणि

द्वितीय पक्षकार म्हणून वितरण परवानाधारक ..... (येथून पुढे परवानाधारक म्हणून संबोधण्यात येईल) ज्यांचे नोंदणीकृत कार्यालय (पत्ता) .....
या दोघांमध्ये ठिकाण ..... येथे रोजी .....
(दिनांक) ..... (महिना) ..... (वर्ष) करण्यात आला आहे.

ज्याअर्थी, पात्र ग्राहकाने महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (छपरावरील सौर फोटो व्होल्टेज यंत्रणांकरिता नक्त मापन) विनियम, २०१५ (नक्त मापन विनियम), अंतर्गत नक्त मापन व्यवस्थेस मंजूरी देण्यासाठी परवानाधारकाकडे अर्ज केला आहे आणि जाळ्याशी जोडणी मागितली आहे ;

आणि ज्याअर्थी, पात्र ग्राहकाला त्याच्या किलोवॉट क्षमतेच्या सौर फोटोव्होल्टेज यंत्रणेमधून निर्माण झालेली वीज परवानाधारकाच्या जाळ्यामध्ये अंतःक्षेपित करण्यासाठी वितरण जाळ्याशी जोडणी देण्यास सहमत झाला आहे.

दोन्ही पक्षकार येथे खालीलप्रमाणे सहमत झाले आहेत :—

१. पात्रता

वितरण जाळ्यात सामावून घेण्यासाठी छपरावरील सौर फोटोव्होल्टेज यंत्रणा लागू असलेल्या निकषांची पूर्तता करित आहे आणि पात्र ग्राहक या कराराच्या कालावधीमध्ये यंत्रणेची देखभाल करील.

२. तांत्रिक आणि आंतर-जोडणीच्या आवश्यकता

२.१ मीटरिंग व्यवस्था आणि छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणेची परवानाधारकाच्या जाळ्याशी आंतर जोडणी, ही नक्त मीटरिंग विनियमांमधील तरतुदीनुसार आणि केंद्रीय विद्युत प्राधिकरणाने स्थानिक वीज निर्मितीच्या स्रोतांच्या जोडणीसाठीच्या आणि मीटर्स बसविण्याच्या आणि तांत्रिक मानके आणि निकषांनुसार करण्यात येईल.

२.२ पात्र ग्राहक, परवानाधारकाच्या जाळ्याशी छपरावरील सौर फोटोव्होल्टेज यंत्रणेच्या जोडणीपूर्वी, आयसोलेशन डिव्हाईस (दोन्ही स्वयंचलित आणि इन्व्हर्टरच्या आतमध्ये बसवलेला आणि बाहेरील हस्तचलित रिलेज) बसवील आणि परवानाधारकाला, वितरण जाळ्याच्या दुरुस्ती आणि देखभालीसाठी, आवश्यकता असल्यास, तेथे प्रवेश करता येईल.

२.३ परवानाधारक इंटरफेस/आंतर-जोडणीचे ठिकाण आणि मीटरिंगचे ठिकाण विनिर्दिष्ट करील.

२.४ परवानाधारकास, जेव्हा गरज असेल तेव्हा, पात्र ग्राहक त्याच्या यंत्रणेतील सर्व माहिती, जसे की, व्होल्टेज, वारंवारता, सर्किट ब्रेकर, यंत्रणेमधील आयसोलेटरची स्थिती कळवील.

३ सुरक्षितता

३.१ वितरण यंत्रणेशी जोडलेली सर्व उपकरणे संबंधित आंतरराष्ट्रीय (आयईईई/आयईसी) किंवा भारतीय मानकांची (बीआयएस) पूर्तता करणारे असतील आणि विद्युत उपकरणांची मांडणी केंद्रीय विद्युत प्राधिकरणाने सुरक्षितता आणि विद्युत पुरवठा यासंबंधी विनिर्दिष्ट केलेल्या आवश्यकतांची पूर्तता करील.

३.२ छपरावरील सौर फोटोव्होल्टेज यंत्रणेची रचना, स्थापना, देखभाल आणि संचालन अशा रीतीने करण्यात येईल की, ती छपरावरील सौर फोटोव्होल्टेज यंत्रणा तसेच परवानाधारकाच्या जाळ्याच्या सुरक्षिततेला पूरक ठरेल.

३.३ पात्र ग्राहकाच्या छपरावरील सौर फोटोव्होल्टेज यंत्रणा परवानाधारकाच्या अन्य ग्राहकांना किंवा मत्ताना नुकसान पोहोचवत असल्याचे आणि/किंवा त्यावर विपरीत परिणाम करित असल्याचे वितरण परवानाधारकाचे मत झाल्यास, परवानाधारकाकडून निर्देश मिळाल्यावर, पात्र ग्राहक छपरावरील सौर फोटोव्होल्टेज यंत्रणा ताबडतोब वितरण यंत्रणेपासून खंडित करील आणि पुनर्जोडणीआधी स्वखर्चाने सुधारणात्मक उपाय योजेल.

३.४ ग्रीड पुरवठा बंद असताना छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणेमधून बॅक फिडींग झाल्यामुळे कोणताही अपघात घडून त्यामुळे मनुष्य / प्राणी यांना दुखापत झाल्यास किंवा मालमत्तेचे नुकसान झाल्यास परवानाधारक जबाबदार राहणार नाही. अशा प्रसंगी असा अपघात होऊ नये म्हणून वितरण परवानाधारक कोणत्याही वेळी ग्राहकाची विद्युत मांडणी खंडित करू शकेल.

४. अन्य परवानग्या आणि मंजुऱ्या

पात्र ग्राहक वितरण जाळ्याशी छपरावरील सौर फोटोव्होल्टॅक यंत्रणा जोडण्यापूर्वी, लागू असल्यास, विद्युत निरीक्षक, नगरपालिका किंवा अन्य प्राधिकरणाकडून कोणत्याही संविधानिक मंजुऱ्या आणि परवानग्या मिळवील.

५. कराराचा कालावधी आणि करार संपुष्टात आणणे

५.१ सदर करार वीस (२०) वर्षांच्या कालावधीसाठी राहिल, परंतु तो या मुदतीपूर्वी खालील कारणांमुळे संपुष्टात आणता येईल :-

(अ) परस्पर संमतीने; किंवा

(ब) पात्र ग्राहकाने परवानाधारकास ३० दिवसांची नोटीस देऊन;

(क) पात्र ग्राहकाने या करारातील कोणत्याही अटीचा भंग केल्यास किंवा नक्त मीटरिंग विनियमांतील तरतुदींचा परवानाधारकाकडून अटीचा भंग झाल्याबाबत लेखी सूचना मिळाल्यानंतर ३० दिवसांच्या आत किंवा अन्य वाजवी कालावधीत सदर अटीच्या भंगाबाबत उपाययोजना केली नाही तर किंवा परवानाधारकाने अन्य कोणतेही वैध कारण लेखी कळविले तर परवानाधारक ३० दिवसांची सूचना देऊन करार संपुष्टात आणू शकेल.

६. प्रवेश आणि खंडीत करणे

६.१ पात्र ग्राहक परवानाधारकाला छपरावरील सौर फोटोव्होल्टॅक यंत्रणेच्या मीटरिंग उपकरणांच्या ठिकाणी आणि वीज खंडित करणाऱ्या साधनांच्या, दोन्ही स्वयंचलित व हस्तचलित, ठिकाणी प्रवेश देईल.

६.२ आणबाणीच्या किंवा वितरण यंत्रणा दुरुस्ती व देखभालीकरिता बंद ठेवण्याच्या परिस्थितीत, जेव्हा छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणेच्या वीज खंडित करणाऱ्या दोन्ही स्वयंचलित आणि हस्तचलित, साधनांपर्यंत प्रवेश मिळू शकत नसेल तेव्हा वितरण परवानाधारक त्या जागेचा विद्युत पुरवठा खंडित करू शकेल.

६.३ करारातील खंड ५ अंतर्गत करार संपुष्टात आल्यानंतर, पात्र ग्राहक छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणा परवानाधारकाच्या जाळ्यापासून खंडीत करील.

७. दायित्वे

७.१ दोन्ही पक्षांपैकी कोणत्याही पक्षाचा निष्काळजीपणा किंवा गैरवर्तनामुळे छपरावरील सौर फोटोव्होल्टॅक यंत्रणा किंवा परवानाधारकाच्या वितरण यंत्रणेच्या जोडणीत आणि यंत्रणेच्या संचालनात नुकसान किंवा विपरीत परिणाम झाल्यास दोन्ही पक्ष परस्परांना नुकसानभरपाई देण्याची हमी देतील.

७.२ नफा किंवा महसुलातील कोणताही तोटा, व्यवसायातील अडथळ्यामुळे झालेला तोटा, करारातील तोटा किंवा ख्यातीमुल्यातील तोटा किंवा अप्रत्यक्ष, परिणामस्वरूप, आनुषंगिक किंवा विशेष नुकसान, त्यासहित, परंतु त्यापुरतेच मर्यादित न राहता, दंडात्मक किंवा दहशती नुकसानभरपाई, करारामध्ये किंवा अन्य कारणामुळे उद्भवलेले दायित्व, तोटा किंवा नुकसान, यासाठी दोन्ही पक्ष एकमेकांना जबाबदार राहणार नाहीत.

८. वाणिज्यिक हिशोबपूर्ती

८.१ या करारामधील सर्व वाणिज्यिक हिशोबपूर्ती नक्त मापन विनियमानुसार करण्यात येतील.

८.२ ग्रीड/जाळ्यामधील वीज पुरवठा ठप्प झाल्यामुळे, पात्र ग्राहकाची छपरावरील सौर फोटोव्होल्टॅक यंत्रणा परवानाधारकाच्या जाळ्यामध्ये शिल्लक सौर उर्जा अंतःक्षेपित करू शकत नसेल तर, परवानाधारक कोणतीही नुकसानभरपाई देण्यास जबाबदार राहणार नाही.

८.३ विद्यमान मापन व्यवस्था जर नक्त मापन विनियमांना अनुसरून नसेल तर विद्यमान मापन व्यवस्थेऐवजी द्वि-दिशात्मक मीटर (होल करंट/सीटी ऑपरेटेड) किंवा एक मीटरची जोडी (या विनियमांतील 'नक्त मीटर'च्या व्याख्येनुसार) आणि सौर विद्युत निर्मितीच्या मापनासाठी वेगळे वीज निर्मिती मीटर पुरविण्यात येईल. ऊर्जेच्या आयात-निर्यातीच्या नोंदींसाठी परवानाधारकाच्या जाळ्यावरील आंतर-जोडणीच्या ठिकाणी द्वि-दिशात्मक मीटर (होल करंट/सीटी ऑपरेटेड) बसविण्यात येईल.

८.४ एकाच ठिकाणी वेगवेगळ्या मीटर बॉक्समध्ये एकल-दिशात्मक आणि द्वि-दिशात्मक किंवा मीटरची जोडी बसविण्यात येतील.

८.५ परवानाधारक मीटरमधील नोंदी घेण्याच्या नियोजित दिनांका रोजी मीटरमध्ये नोंदलेल्या नक्त ऊर्जेसाठी मासिक वीज देयक निर्गमित करील. निर्यात केलेली ऊर्जा आयात केलेल्या ऊर्जेपेक्षा जास्त असल्यास, नक्त मापन विनियम, २०१५ मध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात आल्याप्रमाणे, परवानाधारक निर्यात केलेली नक्त ऊर्जा जमा वीज युनिट्स म्हणून दाखवील. निर्यात केलेली ऊर्जा आयात केलेल्या ऊर्जेपेक्षा कमी असल्यास, आयोगाने ग्राहकाला लागू असलेल्या वर्गवारीकरिता मान्यता दिलेल्या वीज दरानुसार आयात केलेल्या नक्त ऊर्जेसाठी पात्र ग्राहक वितरण परवानाधारकाला रक्कम अदा करील.

९. जोडणीचा खर्च

नक्त मापन व्यवस्थेवरील खर्च वगळता, छपरावरील सौर फोटोव्होल्टॅक यंत्रणेच्या उभारणीशी संबंधित सर्व खर्च पात्र ग्राहक सहन करील.

१०. वादाचे निराकरण

१०.१ या करारांतर्गत/त्यामुळे उद्भवलेला कोणताही वाद दोन्ही पक्षांकडून सद्भावनेने आणि समन्यायी रीतीने त्वरित सोडविण्यात येईल.

१०.२ वादाचे परवानाधारकाकडून निराकरण न झाल्यास, पात्र ग्राहक संबंधित विनियमांतर्गत स्थापन करण्यात आलेल्या संबंधित ग्राहक गाऱ्हाणे निवारण मंचाकडे दाद मागू शकेल.

साक्षीदारांच्या उपस्थितीत (नाव) ....., (पात्र ग्राहक)साठी आणि त्यांच्या वतीने (नाव) ..... (परवानाधारक) साठी आणि त्यांच्या वतीने (नाव) ..... हा करार मान्य करित आहेत.

अश्वनी कुमार,

सचिव,

महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग.

मुंबई,

दिनांक १० सप्टेंबर २०१५.

MAHARASHTRA ELECTRICITY REGULATORY COMMISSION, MUMBAI
Maharashtra Electricity Regulatory Commission (Net Metering for Roof-top Solar Photo Voltaic Systems) Regulations, 2015

ELECTRICITY ACT, 2003

No. MERC / Legal /2015 / 639.—In exercise of the powers conferred under Sections 86(1) (e) and 181 of the Electricity Act, 2003 (36 of 2003) and all other powers enabling it in this behalf, and after previous publication, the Maharashtra Electricity Regulatory Commission hereby makes the following Regulations, namely :—

1. Short title, extent and commencement

1.1. These Regulations may be called the Maharashtra Electricity Regulatory Commission (Net Metering for Roof-top Solar Photo Voltaic Systems) Regulations, 2015.

1.2. These Regulations shall extend to the whole of the State of Maharashtra.

1.3. These Regulations shall come into force from the date of their publication in the *Official Gazette*.

2. Definitions

2.1. In these Regulations, unless the context otherwise requires,

(a) “Act” means the Electricity Act, 2003 (36 of 2003) ;

(b) “Billing Cycle” or “Billing Period” means the period for which the electricity bill is raised by the concerned Distribution Licensee ;

(c) “Commission” means the Maharashtra Electricity Regulatory Commission constituted under the Act;

(d) “Consumer” means a consumer as defined in the Act ;

(e) “Contract Demand” means the demand in kilowatt (‘kW’) or kilovolt ampere (‘kVA’) or Horse Power (‘HP’), as mutually agreed between the Distribution Licensee and the consumer, and as entered into in an agreement in which the Distribution Licensee makes a commitment to supply in accordance with the terms and conditions contained therein ; or equal to the Sanctioned Load, where the Contract Demand has not been provided in such agreement ;

(f) “Electricity Supply Code” means the Electricity Supply Code specified by the Commission under Section 50 of the Act ;

(g) “Eligible Consumer” means a consumer of electricity in the area of supply of the Distribution Licensee who uses or intends to use a Solar Photo Voltaic (‘PV’) generating System having a capacity less than 1 MW, installed on a roof-top or any other mounting structure in his premises, to meet all or part of his own electricity requirement, and includes a Consumer catering to a common load such as a Housing Society :

Provided that such generating System may be owned and/or operated by such Consumer, or by a third party leasing such System to the Consumer.

(h) “Inter-connection Point” means the interface of the Solar PV System with the outgoing terminals of the meter / Distribution Licensee’s cut-outs/ switchgear fixed in the premises of the Eligible Consumer :

Provided that, in the case of an Eligible Consumer connected at the High Tension (‘HT’) level, the ‘inter-connection point’ shall mean the interface of the Solar PV System with the outgoing terminals of the Distribution Licensee’s metering cubicle placed before such Consumer’s apparatus.

(i) “Invoice” means a Monthly Bill or Supplementary Bill, or Monthly Invoice or Supplementary Invoice, as the case may be, raised by the Distribution Licensee ;

(j) “Net Meter” means an energy meter as defined in the Electricity Supply Code which is also capable of recording both the import and export of electricity, or a pair of energy meters, one for recording the import and the other for recording the export of electricity, as the case may be ;

(k) “Net Metering Arrangement” means an arrangement under which a Roof-top Solar PV System with Net Meter installed at an Eligible Consumer’s premises delivers surplus electricity, if any, to the Distribution Licensee after setting off the quantum of electricity supplied by such Licensee during the applicable Billing Period ;

(l) “Net Metering Connection Agreement” means an agreement entered into by a Distribution Licensee and an Eligible Consumer for executing a Net Metering arrangement ;

(m) “Obligated Entity” means an entity required to fulfill a Renewable Purchase Obligation (‘RPO’) as specified by the Commission in Regulations governing such Obligation (‘the RPO Regulations’);

(n) “Premises” means and includes roof-tops or any areas on the land, building or infrastructure or part or combination thereof in respect of which a separate meter has been provided by the Distribution Licensee for the supply of electricity ;

(o) “Roof-top Solar PV System” means the Solar Photo Voltaic power System installed on a Consumer’s premises, and owned and/or operated by such Consumer or by a third party, that uses sunlight for direct conversion into electricity through Photo Voltaic technology ;

(p) “Renewable Energy Certificate” means the Certificate issued in accordance with the procedures specified by the Central Electricity Regulatory Commission ;

(q) “Settlement Period” means the period beginning from the first day of April of a calendar year and ending with the thirty-first day of March of the following calendar year.

2.2. Words and expressions used in these Regulations which are not specifically defined herein but are defined in the Act shall have the meaning assigned to them in the Act; and, if not defined in the Act, shall have the meaning assigned to them in any Act of Parliament or the State Legislature applicable to the electricity industry.

PART A – GENERAL

3. *General Conditions of Net Metering arrangement*

3.1. Net Metering arrangement shall be permitted by the Distribution Licensee on a non-discriminatory and ‘first come, first serve’ basis to Eligible Consumers who have installed or intend to install a Roof-top Solar PV System connected to the Network of such Distribution Licensee :

Provided that the inter-connection of such System with the Network of the Distribution Licensee is undertaken in accordance with the standards and norms specified in the Central Electricity Authority (CEA) (Technical Standard for Connectivity of the Distributed Generation Resources) Regulations, 2013 or as may be specified in future.

3.2. Priority for such connectivity to the Network of the Distribution Licensee shall be accorded to consumers who have installed Roof-top Solar PV Systems before the commencement of these Regulations, subject to their compliance.

4. *Capacity limits at Distribution Transformer level*

4.1. The Distribution Licensee shall allow Net Metering Arrangement to Eligible Consumers as specified in these Regulations :

Provided that the cumulative capacity of all Roof-top Solar PV Systems under Net Metering Arrangements connected to a particular Distribution Transformer of the Licensee shall not exceed 40% of its rated capacity :

Provided further that the Distribution Licensee may allow Net Metering connectivity exceeding 40% of such rated capacity upon consideration of a detailed load study carried out by it.

4.2. The Distribution Licensee shall provide information on its website regarding the capacity available on each Distribution Transformer for connecting Roof-top Solar PV Systems under Net Metering arrangements within three months from the notification of these Regulations. The Distribution Licensee shall thereafter update the Distribution Transformer-wise capacity available and the cumulative capacity of the Roof-top Solar PV Systems installed under Net Metering arrangements quarterly, and provide the information on its website in the month following the close of the relevant quarter.

PART B – TECHNICAL ARRANGEMENTS

5. Eligible Consumer and individual Project capacity

5.1. The capacity of the Roof-top Solar PV System to be connected at the Eligible Consumer's premises shall not exceed his Contract Demand (in kVA) or Sanctioned load (in kW) :

Provided that the maximum Roof-top Solar PV System capacity to be installed at an Eligible Consumer's premises shall be subject to the cumulative capacity of the relevant Distribution Transformer which has already been utilized, as specified in Regulation 4.1 :

Provided further that a variation in the rated capacity of the System within a range of five percent shall be allowed.

5.2. The capacity limits for the connectivity of a Roof-top Solar PV System to the Network of the Distribution Licensee shall be as specified in Regulation 5.3 of the MERC (Standards of Performance of Distribution Licensee, Period of giving Supply and Determination of Compensation) Regulations, 2014, which are presently as follows, or as may be specified in future :—

Sr. No.	AC Voltage level at which Roof-top Solar PV System is to be connected to the Distribution Network	Maximum limit for Roof-top Solar PV System
(1)	(2)	(3)
1	230/240 V (Single Phase)	Less than 8 kW/40 A
2	400/415 V (Three Phase)	Less than 150kW/187 kVA (in Municipal Corporation areas) Less than 80kW/100 kVA (in other areas)
3	11kV and above	Above 150kW/187 kVA and less than 1000 kVA (in Mumbai Metropolitan Region) Above 80kW/ 100 kVA and less than 1000 kVA (in other areas)

5.3. These norms shall apply only to Roof-top Solar PV Systems which seek connectivity with the Networks of the Distribution Licensees.

5.4. HT (11 kV and above) Consumers may install and connect Roof-top Solar PV System at their LT Bus Bar System :

Provided that, in such cases, the Net Meter shall be installed on the HT side of the Transformer.

5.5. An Eligible Consumer may install or enhance the capacity of, or upgrade the Roof-top Solar PV Systems at different locations within the same premises :

Provided that the total capacity of such Systems within the same premises shall not exceed the individual capacity limits specified in these Regulations.

6. *Inter-connection with the Distribution Network / Grid, Standards and Safety*

6.1. The Distribution Licensee shall ensure that the inter-connection of the Roof-top Solar PV System with its Network conforms to the specifications, standards and other provisions specified in the CEA (Technical Standard for Connectivity of the Distributed Generation Resources) Regulations, 2013, the CEA (Measures relating to Safety and Electric Supply), Regulations, 2010 and the Maharashtra Electricity Regulatory Commission (State Grid Code) Regulations, 2006, or as may be specified in future.

6.2. The Eligible Consumer may install a Roof-top Solar PV System with or without battery back-up :

Provided that, if an Eligible Consumer opts for connectivity with a battery back-up, the inverter shall have a separate back-up wiring to prevent the battery/ decentralized generation (DG) power from flowing into the grid in the absence of grid supply, and that an automatic as well as manual isolation switch shall also be provided.

6.3. The Eligible Consumer shall be responsible for the safe operation, maintenance and rectification of any defect in the Roof-top Solar PV System upto the point of Net Meter, beyond which point such responsibility, including in respect of the Net Meter, shall be that of the Distribution Licensee :

Provided that the Solar Generation Meter specified in Regulation 7.4 shall be maintained by the Distribution Licensee.

6.4. The Eligible Consumer shall provide appropriate protection for islanding of the Roof-top Solar PV System from the Network of the Distribution Licensee in the event of grid or supply failure.

6.5. The Distribution Licensee shall have the right to disconnect the Roof-top Solar PV System from its Network at any time in the event of any threat of accident or damage from such System to its distribution system so as to avoid any accident or damage to it :

Provided that the Eligible Consumer may use his Roof-top Solar PV System in islanding mode for his own consumption.

6.6. The Distribution Licensee and Eligible Consumer shall discharge their respective roles and responsibilities as specified in the relevant Regulations of the Central Electricity Authority.

7. *Metering Arrangements*

7.1. The Net Metering Arrangement shall include a single-phase or a three-phase Net Meter, as may be required, located at the point of inter-connection as ascertained by the Distribution Licensee.

7.2. The Net Meter shall conform to the standards specified by the CEA for installation and operation of meters.

7.3. The Net Meter in the premises of the Eligible Consumer shall be procured and installed by the Distribution Licensee at its own cost and in accordance with the provisions of the Electricity Supply Code :

Provided that, if the Eligible Consumer is within the ambit of Time-of-Day ('ToD') Tariff, the Net Meter installed shall be capable of recording ToD consumption and generation :

Provided further that the Distribution Licensee shall replace the meter of an existing Eligible Consumer with a Net Meter :

Provided also that the Eligible Consumer may opt to procure, at his cost, the Net Meter for testing and installation by the Distribution Licensee.

7.4. The Distribution Licensee shall be responsible for the supply, installation, testing and maintenance of the metering equipment, and its adherence to the applicable standards and specifications.

7.5. The Eligible Consumer shall install, at his own cost, a Solar Generation Meter conforming to the applicable CEA Regulations at an appropriate location to measure the energy generated from the Roof-top Solar PV system, if he is an Obligated Entity and desires that such energy be counted towards meeting its RPO.

7.6. The Distribution Licensee shall install, at its own cost and with the consent of the Eligible Consumer, a Solar Generation Meter conforming to the applicable CEA Regulations at an appropriate location to measure the energy generated from the Roof-top Solar PV System if it desires that such energy be counted towards meeting its RPO.

7.7. The Solar Generation Meter shall be maintained by the Distribution Licensee at its cost.

7.8. The Net Meter and the Solar Generation Meter shall be installed at such locations in the premises of the Eligible Consumer as would enable easy access to the Distribution Licensee for meter reading.

8. Procedure for Application and Registration

8.1 The Eligible Consumer shall apply to the concerned Distribution Licensee for connectivity of the Roof-top Solar PV System with the Licensee's Network along with a registration fee of Rs. 500 (five hundred) and Rs. 1,000 (one thousand) for Consumers with Sanctioned Load or Contract Demand, as the case may be, upto and above 5 kW, respectively, or such other amount as may be stipulated by the Commission from time to time; and the Distribution Licensee shall acknowledge receipt of such application:

Provided that the Distribution Licensees shall provide the option of making such application and payment of fees by electronic means online within two months from the date of publication of these Regulations.

8.2. The procedure for application for connectivity of a Roof-top Solar PV System with the Network of the Distribution Licensee is set out at Annexure 1 of these Regulations. The model Form, along with check-list, for application to be made by the Eligible Consumer to the concerned Licensee is at Annexure 2.

8.3. Before rejecting any application for setting up a Roof-top Solar PV System at a particular Distribution Transformer, the Distribution Licensee shall serve the applicant with a notice to rectify, within 15 days or such longer period as may be necessary, the deficiencies. In case approval cannot be granted due to inadequate Distribution Transformer capacity, the application may be considered, in chronological order of seniority and if the consumer so opts, after such capacity becomes available.

9. Net Metering Connection Agreement

9.1. The Distribution Licensee and Eligible Consumer shall enter into a Net Metering Connection Agreement after approval of connectivity of the Roof-top Solar PV System with the distribution Network but before the start of actual generation from the System.

9.2. A model Net Metering Connection Agreement, which the Distribution Licensee may modify suitably subject to consistency with these Regulations, is provided at Annexure 3.

9.3. The Distribution Licensee shall make available the Agreement format, along with the applicable procedure and Application and other relevant forms, on its website and also at its local offices within two months of notification of these Regulations.

9.4. The Agreement shall remain in force for twenty years:

Provided that the Eligible Consumer may terminate the Agreement at any time by giving 30 days' notice to the Distribution Licensee;

Provided further that the Distribution Licensee may terminate the Agreement by giving 30 days' notice if the Eligible Consumer breaches any term of the Agreement and does not remedy

such breach within 30 days, or such other longer period as may be provided, of receiving notice from the Licensee of such breach, or for any other valid reason to be communicated in writing;

Provided also that the Agreement may be terminated at any time by mutual consent.

9.5. The Eligible Consumer shall, upon termination of the Agreement, disconnect forthwith its Roof-top Solar PV System from the Distribution Licensee's Network.

PART C - COMMERCIAL ARRANGEMENTS

10. *Energy Accounting and Settlement*

10.1. The accounting of electricity exported and imported by the Eligible Consumer shall become effective from the date of connectivity of the Roof-top Solar PV System with the distribution Network.

10.2. For each Billing Period, the Distribution Licensee shall show separately :—

- (a) the quantum of electricity Units exported by the Eligible Consumer ;
  - (b) the quantum of electricity Units imported by the Eligible Consumer ;
  - (c) the net quantum of electricity Units billed for payment by the Eligible Consumer ;
- and

(d) the net quantum of electricity Units carried over to the next Billing Period :

Provided that, if the quantum of electricity exported exceeds the quantum imported during the Billing Period, the excess quantum shall be carried forward to the next Billing Period as credited Units of electricity;

Provided further that, if the quantum of electricity Units imported by the Eligible Consumer during any Billing Period exceeds the quantum exported, the Distribution Licensee shall raise its invoice for the net electricity consumption after adjusting the credited Units.

10.3. The unadjusted net credited Units of electricity as at the end of each financial year shall be purchased by the Distribution Licensee at its Average Cost of Power Purchase as approved by the Commission for that year, within the first month of the following year:

Provided that, at the beginning of each Settlement Period, the cumulative quantum of injected electricity carried forward will be re-set to zero.

10.4. In case the Eligible Consumer is within the ambit of ToD tariff, the electricity consumption in any time block, i.e. peak hours, off-peak hours, etc., shall be first compensated with the quantum of electricity injected in the same time block. Any excess injection over and above the consumption in any other time block in a Billing Cycle shall be accounted as if the excess injection had occurred during off-peak hours.

10.5. The Distribution Licensee shall compute the amount payable to the Eligible Consumer for the excess solar energy purchased by it as specified in Regulation 10.3, and shall provide credit equivalent to the amount payable in the immediately succeeding Billing Cycle.

10.6. The Eligible Consumer shall have recourse, in case of any dispute with the Distribution Licensee regarding billing, to the mechanism specified by the Commission under Sections (5) to (7) of the Act for the redressal of grievances.

11. *Solar Renewable Purchase Obligation*

11.1. The quantum of electricity consumed by the Eligible Consumer from the Roof-top Solar PV System under the Net Metering Arrangement shall qualify towards his compliance of Solar RPO, if such Consumer is an Obligated Entity.

11.2. The quantum of electricity consumed by the Eligible Consumer from the Roof-top Solar PV System under the Net Metering arrangement shall, if such Consumer is not an Obligated Entity, qualify towards meeting the Solar RPO of the Distribution Licensee :

Provided that the Distribution Licensee shall, with the consent of the Eligible Consumer, make all the necessary arrangements, including for additional metering, as may be required for the accounting of the Solar energy generated and consumed by the Eligible Consumer.

11.3. The unadjusted surplus Units of Solar energy purchased by the Distribution Licensee under the provisions of Regulation 10.3 shall qualify towards meeting its Solar RPO.

12. *Eligibility under Renewable Energy Certificate mechanism*

The Solar energy generated by an Eligible Consumer in a Net Metering Arrangement under these Regulations shall not be eligible for REC.

PART D

13. *Power to Relax*

The Commission may, by general or special order, for reasons to be recorded in writing and after giving an opportunity of hearing to the parties likely to be affected, relax or waive any of the provisions of these Regulations on its own motion or on an application made to it by any interested person.

14. *Issue of Orders and Practice Directions*

Subject to the provisions of the Act, the Commission may from time to time issue Orders and Practice Directions with regard to the implementation of these Regulations.

15. *Power to amend*

The Commission may, at any time, vary, alter, modify or amend any provisions of these Regulations, for reasons to be recorded in writing.

16. *Power to remove difficulties*

If any difficulty arises in giving effect to the provisions of these Regulations, the Commission may, by general or specific Order, make such provisions not inconsistent with the provisions of the Act as may appear to it to be necessary for removing such difficulty.

ANNEXURE-1

Procedure for Application for connectivity of Roof-top Solar PV System with Distribution Licensee's Network

(a) A consumer intending to set up a Roof-top Solar Net Metering System or who has already installed such a System may download the Application Form from the concerned Distribution Licensee's website and submit it, duly filled, along with technical details of the System to the concerned office of the Distribution Licensee along with registration fee, or apply and pay the fee online.

(b) The Distribution Licensee shall register the Application and acknowledge its receipt within three working days; or intimate the Applicant within that period of any deficiency or incompleteness.

(c) The Distribution Licensee shall conduct a technical feasibility study within 15 working days from the registration of the Application considering the following aspects :—

- (i) AC Voltage level at which connectivity is sought;
- (ii) Sanctioned Load / Contract Demand of the Applicant;
- (iii) Rated Output AC Voltage of the proposed Roof-top Solar PV System;
- (iv) Available cumulative capacity of relevant Distribution Transformer;

(d) Before rejecting any application for setting up a Roof-top Solar PV System at a particular Distribution Transformer, the Distribution Licensee shall serve the Applicant with a notice to rectify, within 15 days or such longer period as may be necessary, the deficiencies.

(e) If found technically feasible, the Distribution Licensee shall, within 7 working days of the completion of the feasibility study, convey its approval for installing the Roof-top Solar PV System. The approval shall indicate the maximum permissible capacity of the System, and shall be valid for a period of 6 months from the date of approval, or such extended period as may be agreed to by the Distribution Licensee.

(f) The Applicant shall, within the period of validity of such approval, submit the work completion report, along with relevant details (such as technical specifications, test reports received from manufacturer / system provider, etc.), with a request to the Distribution Licensee for the testing and commissioning of the Roof-top Solar PV System.

(g) The Distribution Licensee shall complete the testing and commissioning of the System within 10 working days from receipt of such request, and shall install the Net Metering equipment and synchronise the Roof-top Solar PV System within 10 working days thereafter.

(h) The Eligible Consumer and Distribution Licensee shall enter into a Net Metering Connection Agreement in the prescribed format after the Roof-Top Solar PV System is installed but before it is synchronized with the distribution Network.

ANNEXURE-2

Model Application Form for installation of Roof-top Solar PV System under Net Metering arrangement

Name of Distribution Licensee [_____]

Name of Administrative Office [_____]

Application No. _____

Date of Receipt _____

(To be filled by the Applicant in Block Letters)

1. Applicant's Full Name :
2. Address of the premises at which Roof-top Solar PV System is to be installed. :
3. Telephone/Mobile No. :
4. E-mail ID (if available) :
5. Alternate Address for communication (if any) :
6. Category of existing electricity connection :
7. Consumer No. :
8. Sanctioned Load / Contract Demand (in kW /kVA/ HP). :
9. Voltage at which existing supply has been given (in volts). :
10. Proposed AC capacity of Roof-top Solar PV System to be installed (in kW). :
11. Voltage at the output of Solar inverter (in volts). :
12. Details of Registration Fee paid (For consumers with Sanctioned Load-up to 5 kW: Rs. 500; For consumers with Sanctioned Load/Contract Demand above 5 kW: Rs.1,000). :

Date : _____

Signature of Applicant.

List of documents attached with Application Form

1. Copy of the latest paid electricity bill.
2. General Power of Attorney in favour of signatory in case of Partnership Firms; certified true copy of the Resolution, authorizing the signatory to deal with the concerned Distribution Licensee, passed by the Board of Directors in case of Companies (as applicable).
3. Technical details of PV modules, Inverter and other equipment of system proposed to be installed.
4. Proof of payment of Registration Fee.

.....

ACKNOWLEDGEMENT

Received an Application from ..... for connectivity/installation of Roof-top Solar PV System of capacity of ..... kW as per details below :—

Date of Receipt (1)	Applicant's Name (2)	Application Number (3)	Existing Consumer No. (4)	Capacity of Roof-top Solar PV System (5)

Date :

(Signature and Designation of Authorized Officer).

ANNEXURE – 3

Model Net Metering Connection Agreement

This Agreement is made and entered into at (location) _____ on this (date) _____ day of (month) _____ (year) _____ between the Eligible Consumer (Name) _____ having premises at (address) _____ and Consumer No. _____ as the first Party,

AND

The Distribution Licensee _____ (hereinafter referred to as 'the Licensee') and having its Registered Office at (address) _____ as second Party of this Agreement ;

Whereas, the Eligible Consumer has applied to the Licensee for approval of a Net Metering Arrangement under the provisions of the Maharashtra Electricity Regulatory Commission (Net Metering for Roof-top Solar Photo Voltaic Systems) Regulations, 2015 ('the Net Metering Regulations') and sought its connectivity to the Licensee's Distribution Network ;

And whereas, the Licensee has agreed to provide Network connectivity to the Eligible Consumer for injection of electricity generated from its Roof-top Solar PV System of _____ kilowatt ;

Both Parties hereby agree as follows :—

1. *Eligibility*

The Roof-top Solar PV System meets the applicable norms for being integrated into the Distribution Network, and that the Eligible Consumer shall maintain the System accordingly for the duration of this Agreement.

2. *Technical and Inter-connection Requirements*

2.1. The metering arrangement and the inter-connection of the Roof-top Solar PV System with the Network of the Licensee shall be as per the provisions of the Net Metering Regulations and the technical standards and norms specified by the Central Electricity Authority for connectivity of distributed generation resources and for the installation and operation of meters.

2.2. The Eligible Consumer agrees, that he shall install, prior to connection of the Roof-top Solar PV System to the Network of the Licensee, an isolation device (both automatic and in built within inverter and external manual relays); and the Licensee shall have access to it if required for the repair and maintenance of the Distribution Network.

2.3. The Licensee shall specify the interface/inter-connection point and metering point.

2.4. The Eligible Consumer shall furnish all relevant data, such as voltage, frequency, circuit breaker, isolator position in his System, as and when required by the Licensee.

3. *Safety*

3.1 The equipment connected to the Licensee's Distribution System shall be compliant with relevant International (IEEE/IEC) or Indian Standards (BIS), as the case may be, and the installation of electrical equipment shall comply with the requirements specified by the Central Electricity Authority regarding safety and electricity supply.

3.2 The design, installation, maintenance and operation of the Roof-top Solar PV System shall be undertaken in a manner conducive to the safety of the Roof-top Solar PV System as well as the Licensee's Network.

3.3 If, at any time, the Licensee determines that the Eligible Consumer's Roof-top Solar PV System is causing or may cause damage to and/or results in the Licensee's other consumers or its assets, the Eligible Consumer shall disconnect the Roof-top Solar PV System from the distribution Network upon direction from the Licensee, and shall undertake corrective measures at his own expense prior to re-connection.

3.4 The Licensee shall not be responsible for any accident resulting in injury to human beings or animals or damage to property that may occur due to back-feeding from the Roof-top Solar PV System when the grid supply is off. The Licensee may disconnect the installation at any time in the event of such exigencies to prevent such accident.

4. *Other Clearances and Approvals*

The Eligible Consumer shall obtain any statutory approvals and clearances that may be required, such as from the Electrical Inspector or the municipal or other authorities, before connecting the Roof-top Solar PV System to the distribution Network.

5. *Period of Agreement, and Termination*

This Agreement shall be for a period for 20 years, but may be terminated prematurely

(a) By mutual consent ; or

(b) By the Eligible Consumer, by giving 30 days' notice to the Licensee ;

(c) By the Licensee, by giving 30 days' notice, if the Eligible Consumer breaches any terms of this Agreement or the provisions of the Net Metering Regulations and does not remedy such breach within 30 days, or such other reasonable period as may be provided, of receiving notice of such breach, or for any other valid reason communicated by the Licensee in writing.

6. *Access and Disconnection*

6.1. The Eligible Consumer shall provide access to the Licensee to the metering equipment and disconnecting devices of Roof-top Solar PV System, both automatic and manual, by the Eligible Consumer.

6.2. If, in an emergent or outage situation, the Licensee cannot access the disconnecting devices of the Roof-top Solar PV System, both automatic and manual, it may disconnect power supply to the premises.

6.3 Upon termination of this Agreement under Clause 5, the Eligible Consumer shall disconnect the Roof-top Solar PV System forthwith from the Network of the Licensee.

7. *Liabilities*

7.1. The Parties shall indemnify each other for damages or adverse effects of either Party's negligence or misconduct during the installation of the Roof-top Solar PV System, connectivity with the distribution Network and operation of the System.

7.2. The Parties shall not be liable to each other for any loss of profits or revenues, business interruption losses, loss of contract or goodwill, or for indirect, consequential, incidental or special damages including, but not limited to, punitive or exemplary damages, whether any of these liabilities, losses or damages arise in contract, or otherwise.

8. *Commercial Settlement*

8.1. The commercial settlements under this Agreement shall be in accordance with the Net Metering Regulations.

8.2. The Licensee shall not be liable to compensate the Eligible Consumer if his Roof-top Solar PV System is unable to inject surplus power generated into the Licensee's Network on account of failure of power supply in the grid/Network.

8.3. The existing metering System, if not in accordance with the Net Metering Regulations, shall be replaced by a bi-directional meter (whole current/CT operated) or a pair of meters (as per the definition of 'Net Meter' in the Regulations), and a separate generation meter may be provided to measure Solar power generation. The bi-directional meter (whole current/CT operated) or pair of meters shall be installed at the inter-connection point to the Licensee's Network for recording export and import of energy.

8.4. The uni-directional and bi-directional or pair of meters shall be fixed in separate meter boxes in the same proximity.

8.5. The Licensee shall issue monthly electricity bill for the net metered energy on the scheduled date of meter reading. If the exported energy exceeds the imported energy, the Licensee shall show the net energy exported as credited Units of electricity as specified in the Net Metering Regulations, 2015. If the exported energy is less than the imported energy, the Eligible Consumer shall pay the Distribution Licensee for the net energy imported at the prevailing tariff approved by the Commission for the consumer category to which he belongs.

9. Connection Costs

The Eligible Consumer shall bear all costs related to the setting up of the Roof-top Solar PV System, excluding the Net Metering Arrangement costs.

10. Dispute Resolution :

10.1 Any dispute arising under this Agreement shall be resolved promptly, in good faith and in an equitable manner by both the Parties.

10.2 The Eligible Consumer shall have recourse to the concerned Consumer Grievance Redressal Forum constituted under the relevant Regulations in respect of any grievance regarding billing which has not been redressed by the Licensee.

In the witness, where of (Name) _____ for and on behalf of
Eligible Consumer and (Name) _____ for and on behalf of
_____ (Licensee) agree to this agreement.

_____
_____

ASHWANI KUMAR,

Secretary,

Mumbai,

Dated 10th September 2015.

Maharashtra Electricity Regulatory Commission.